

20 ljet Bizonjski tamburaši

Skupština HDS-a

3. stranica

Tamburica ih veže

8. i 9. stranica

Hrvatski dan u Petribi

14. stranica

Tri vještine

Iza nas je jedna od najvećih priredaba Hrvata u Mađarskoj, državni Dan Hrvata, čiji je cilj okupiti Hrvate iz svih hrvatskih regija. Odnosno, cilj je to da hrvatska narodnost bude vidljiva sa svim svojim vrijednostima koje ponosno predstavlja i na središnjem obilježavanju. Hrvatska zajednica u Mađarskoj samostalnom narodnosnom zajednicom očituje se od 1990. godine, kad su Hrvati u Mađarskoj organizirali prvu samostalnu državnu udrugu koja je okupljala Hrvate iz svih hrvatskih regija. Bili su to počeci izgradnje sustava kulturne autonomije hrvatske zajednice u cilju očuvanja nacionalne samosvijesti, materinskog jezika, kulturnog blaga, tradicije i svega onoga što su naslijedili od svojih predaka. Od tog trenutka prošlo je više od tri desetljeća i, pogledamo li unazad, možemo uočiti ogroman razvoj u pogledu organiziranosti zajednice – utemeljene su narodnosne samouprave na svim razinama, u svakoj regiji djeluje najmanje jedna hrvatska državna ustanova o čijem se djelovanju brine krovna organizacija Hrvata u Mađarskoj, a isto tako brine se i o nekim hrvatskim odgojno-obrazovnim ustanovama koje su u njezinu održavanju: o kazalištu, znanstvenim institucijama, pedagoškoj ustanovi itd. Hrvatska zajednica ima i medijske platforme, glasnogovornika u Parlamentu, raspolaže s profesionalnom organizacijskom pozadinom (uredima). Neometano djelovanje jamče i zakoni, odnosno financijska potpora države. Možda bismo mogli reći da su Hrvati u Mađarskoj donekle ostvarili svoju kulturnu autonomiju, a time preuzeli u svoje ruke budućnost hrvatske zajednice, tj. budućnost opstojnosti hrvatske zajednice. Samoupravnim je sustavom narodnostima pružena mogućnost samoupravljanja, što znači briga o samome sebi, ali i preuzimanje odgovornosti za svoje postupke. Hrvatska zajednica, može se reći, ima dobru organizacijsku pozadinu samoupravljanja, no ne smiju se zaboraviti tri vještine koje su iznimno važne u samoupravljanju, a to su: inicijativa, organizacija i odgovornost. Koliko će hrvatska zajednica dalje biti uspješna ovdje u velikoj mjeri ovisi o njoj samoj, odnosno o tome koliko će uspjeti ovladavati navedenim trima vještinama.

Beta

Glasnikov tjedan

„Mjesec hrvatske knjige toliko je širok pojam da u njega stane i obilježavanje i organiziranje raznolikih i mnogobrojnih sadržaja za sve generacije koji su prilagođeni upravo potrebama određene generacije i njihovu interesu.“

U Mjesecu smo hrvatske knjige. Ovogodišnji Mjesec hrvatske knjige, koji se u Hrvatskoj obilježava od 15. listopada do 15. studenog, traje još nekoliko dana. Posvećen je mladima jer je 2022. godina Europska godina mladih. Tema mu je „Generacija K“, čime se aludira na postojeće podjele generacija (generacija Y, generacija Z...), a stavlja naglasak na dva ključna pojma – knjigu i knjižnicu. Tom temom želi se skrenuti pozornost na prilagodbu knjižnica potrebama novih generacija, ali i ukazati na specifična obilježja današnjih mladih – mobitel u ruci, ekološka osviještenost, kao i osamljenost i zabrinutost – te istaknuti kako im knjižnica odnosno knjiga može pomoći. Izabran je moto „Misli na sebe – čitaj!“.

Mjesec hrvatske knjige toliko je širok pojam da u njega stane i obilježavanje i organiziranje raznolikih i mnogobrojnih sadržaja za sve generacije koji su prilagođeni upravo potrebama određene generacije i njihovu interesu. To bi mogao biti izazov za brojne kulturne, prosvjetne, obrazovne i klupske institucije Hrvata u Mađarskoj i za školske knjižnice (da ne nabrajam dalje) pri planiranju njihovih djelatnosti i programa. Bez čitanja teško ćemo razvijati svoja znanja, a da ne govorimo o znanjima koja su nam neophodna i koja nam pomažu da očuvamo svoj materinski jezik i nacionalni identitet.

U sklopu spomenute manifestacije otvorena je izložba „Hrvatska pisana baština u nastavi hrvatskoga jezika i povijesti od srednjeg vijeka do 19. stoljeća“ u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Pregled je to književnopovijesnih razdoblja kroz prikaz najvažnijih djela hrvatske pisane baštine iz NSK-ova fonda.

Izložba je namijenjena mladima, obrađuje djela nastavnog programa Povijesti i Hrvatskoga jezika u osnovnim i srednjim školama. Zaseban dio izložbe posvećen je povijesti hrvatskog jezikoslovlja, a izložba je ostvarena i u virtualnom proširenom obliku.

„Ne bi nas bilo bez pisane baštine jer nas ona oblikuje, kroz nju se prepoznajemo, a i drugi nas prepoznaju i vrednuju upravo kroz nju“, rečeno je na otvorenju izložbe.

„Mi, Hrvati, imamo na što biti ponosni. Naša je pisana baština uistinu bogata i seže u daleku povijest. Stoga nas i izložba poziva na kronološko putovanje u prošlosti na kojemu se suočavamo s prvijencima i vrhuncima hrvatske književnosti“, rekla je autorica izložbe i djelatnica Zbirke rukopisa i starih knjiga NSK-a Kristina Judaš, dodavši da je „naša mala zemlja iznjedrila velike umove koji su nas uveli i dalje nas uvode u europski krug.“

Branka Pavić Blažetin

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

HRVATSKI glasnik

Skupština HDS-a u Hrvatskom klubu „August Šenoa” u Pečuhu

U skladu s odredbama Pravilnika o organizaciji i radu redovna sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave održana je 8. listopada 2022. godine u Hrvatskom klubu Augusta Šenoa u Pečuhu.

Predsjednik Skupštine HDS-a Ivan Gugan pozdravlja nazočne

Nakon što je utvrđen kvorum i jednoglasno prihvaćen predloženi dnevni red, sjednica je započela – izvješćem predsjednika o radu između dvaju zasjedanja, izvješćem o izvršenju odluka kojima je rok istekao te odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. Tomu je predsjednik Ivan Gugan dodao usmenu dopunu i rekao da su završeni projekti dogradnje odgojno-obrazovnih ustanova u Pečuhu i Santovu, odnosno da je upućeno pismo hrvatskom premijeru u vezi s pitanjem vlasništva nekretnine u Vlašićima na otoku Pagu. Skupština je jednoglasno prihvatila njegova izvješća.

U nastavku sjednice Skupština je bez rasprave prihvatila potporu Ureda predsjednika Vlade Mađarske u iznosu od 143 736 forinti za naknadu plaće i potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske u iznosu od 50 000 kuna za projekt „Povijest i kultura Hrvata u Mađarskoj – monografija”.

Nakon prihvaćenih potpora i uz neke izmjene među proračunskim stavkama institucija koje se prije svega odnose na troškove režija, Skupština je bez rasprave prihvatila rebalans proračuna Hrvatske državne samouprave, ureda i institucija za 2022. godinu s jednakim prihodima i rashodima u iznosu od 3 429 693 247 forinti. Od toga su prihodi i rashodi za funkcioniranje prihvaćeni u iznosu od 1 958 713 310 forinti, a rashodi ulaganja u iznosu od 1 470 979 937 forinti.

Kako je već uobičajeno početkom svake nove školske godine, prihvaćen je i Plan rada odgojno-obrazovnih institucija u održavanju Hrvatske državne samouprave – Hrvatskog obrazovnog centra Miroslava Krlež

u Pečuhu, Hrvatske škole u Santovu i Hrvatske škole Mate Meršića Miloradića u Sambotelu – za školsku godinu 2022./2023.

Skupština je delegirala i člana u Državni narodnosni savjet (ONT). Na prijedlog Odbora za odgoj i obrazovanje drugih prijedloga nije bilo, u Savjet je bez rasprave kao jedina predložena delegirana stara-nova članica Žanet Vörös.

Predsjednik Ivan Gugan izvijestio je članove Skupštine o pripremanju programa za državni Dan Hrvata, koji će se ove godine održati tjedan ranije (5. studenog) u podravskoj regiji, u Martincima. Već su poslani i pozivnice, a program će početi misnim slavljem u 16 sati koje će predvoditi požeški biskup Antun Škvorčević. Zatim slijedi otvorenje izložbe, svečanost, govori, dodjela državnih odličja i prigodan kulturni program.

Na kraju se još raspravljalo o popisu stanovništva, koji traje od 1. do 16. listopada samostalno, a od 17. do 31. listopada 2022. godine preko popisivača uz naknadni popis putem mjesnog bilježnika. Predsjednik Ivan Gugan ponovno je pozvao ponajprije na samostalno popunjavanje obrasca s dvanaestoznamenastom zaporkom. Podsjetio je da su u interesu što uspješnijeg popisa stanovništva organizirali forume i objavili razne promidžbene materijale. Po tomu pitanju nazočnima se obratio i parlamentarni glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj Jozo Solga, koji je uz ostalo još jednom ponudio svoju pomoć i pomoć svojih suradnika. Sjednica je zaključena dnevnom točkom „Razno”, a predsjednik Gugan izvijestio je nazočne da se na sjednici održanoj prije Skupštine odrekao član i zamjenik predsjednika Odbora za gospodarstvo, financije i nadzor Tibor Szabados te najavio je da će Skupština na sljedećoj sjednici početkom prosinca birati novog člana Odbora.

H. G.

Dio nazočnih zastupnika

Županijski hrvatski dan u Baranji

U organizaciji Hrvatske samouprave Baranjske županije 30. rujna u šikloškom Domu kulture „Örsi Ferenc“ održan je Županijski hrvatski dan i javna tribina Hrvatske samouprave Baranjske županije. Domaćin događanja bila je Hrvatska samouprava Šikloša, a tribini je nazočio i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, koji je nazočne upoznao sa značajem popisa stanovništva za budućnost Hrvata u Mađarskoj.

Glasnogovornik Jozo Solga sa zastupnicima Hrvatske samouprave Baranjske županije

Osim glasnogovornika predsjednik samouprave Mišo Šarošac mogao je pozdraviti i generalnog konzula Dragu Horvata, zamjenika gradonačelnika Šikloša Tamása Mojzesa, predsjednicu Hrvatske samouprave Šikloša Timeu Bockovac i gradonačelnika Donjeg Miholjca Gorana Aladića. Na svečanom programu nastupilo je Glazbeno društvo „Vila Velebita“ iz Požege.

Slijedila je javna tribina i svečana predaja priznanja Hrvatske samouprave Baranjske županije. Kako doznajemo, na prijedlog Hrvatske samouprave Šikloša priznanja su ove godine otišla u Šikloš. Priznanje „Za baranjske Hrvate“ dobila je Osnovna škola „Dorottya Kanizsai“, koja je od ove školske godine (2022./2023.) uvela hrvatski narodnosni program te pokrenula nastavu Hrvatskoga jezika i Narodopisa za 11 učenika prvog razreda (pet sati tjedno). Nagradu je preuzela ravnateljica škole Gabriella Pataki. Pojedinačno priznanje „Za baranjske Hrvate“ dodijeljeno je pak umirovljenoj pedagoginji i kantorici Anici Posavac.

Nagradu „Za baranjske Hrvate“ dobila je Osnovna škola „Dorottya Kanizsai“ i Anica Posavac

Nakon javne tribine i dodjele priznanja slijedila je zajednička večera, a potom nastup Orkestra „Misija VIT“.

Anica Posavac nastavnica je hrvatskog i ruskog jezika u mirovini te zborovotkinja i kantorica u šikloškoj katoličkoj crkvi Svetog Trojstva. Rođena je u Semartinu 1952. godine u šokačkohrvatskoj obitelji od majke Age Tunja, domaćice i tkalje, i od oca Franje Posavca, kovača i pčelara. Od njih je prvi put čula hrvatsku riječ i pobožne pjesme.

Crkveno pjevanje u dva glasa s orguljaškom pratnjom i vjerski život imali su velik utjecaj na nju i poslije. Tadašnja semartinska kantorica strina Ana Semaljac i velečasni Ladislav Bathory dopuštaju joj da uči kantorirati od svoje 12. godine. Nakon završenog studija 1987. godine zaposlila se u Šiklošu u Osnovnoj školi „Imre Hajdu“ (danas „Dorottya Kanizsai“).

Tamo je na početku predavala ruski, a poslije, sve do mirovine, hrvatski jezik. Pod njezinim ravnanjem djeluje i Školski hrvatski dječji zbor, koji redovito nastupa na raznim događanjima u Mađarskoj i u matičnoj domovini.

Kantorsku diplomu stječe kod skladatelja Ferenc Varnaja i kod kantora. Kod učitelja Ladislava Matušeka postaje zborovotkinja. Godine 1992. bila je zborovotkinja ženskog pjevačkog zbora „Semarkuše“, s kojima izdaje i CD. Anica Posavac više je godina orguljala u Pečuhu u augustinskoj crkvi kod velečasnog Bathoryja na hrvatskim misama uz pjevanje zbora „August Šenoa“.

Od 2002. godine postoji harkanjski Mješoviti zbor harkanjskih Hrvata, u koji ju je pozvala za zborovotkinju i kantoricu nastavnica hrvatskog jezika i predsjednica Hrvatske samouprave Đurđa Geošić Radosnai. Najviše ih prati na orguljama u harkanjskoj crkvi pod hrvatskom misom, redovito svakog mjeseca, i u Đudu nekoliko puta u godini.

Poučavanje hrvatskoga jezika ima dugu tradiciju u šikloškoj Osnovnoj školi „Dorottya Kanizsai“ i dugi niz godina hrvatski se jezik kao narodnosni poučavao u školi. Na tragu istoga u suradnji Hrvatske samouprave Šikloša i škole „Dorottya Kanizsai“ u školi se od 2015. godine ponovno nudi poučavanje hrvatskoga jezika u obliku kružoka dva sata tjedno za učenike viših razreda. Učenicima se i izvan škole nude hrvatski sadržaji kojima se usvaja hrvatski jezik i kultura. Šarolikost u poučavanju i primijenjena metodička praksa dovele su do povećanja broja učenika u kružoku, koji trenutačno pohađa četrdeset učenika viših razreda.

Popularnost kružoka i potpora institucije doveli su do uvođenja narodnosnog programa u poučavanju hrvatskoga jezika od školske godine 2022./2023. Posebne zasluge idu ravnateljici škole Gabrielli Pataki, koja se dosljedno zalagala za uvođenje toga u školsku satnicu.

Branka Pavić Blažetin

Treće međunarodno spravišće partnerov projekta u Čembi

Škola tradicijskoga jačenja – Zapjevajmo kako su nas učili za odraslene

U austrijskoj Čembi od 14. do 16. oktobra održan je jur treći partnerski sastanak projekta „Škola tradicijskoga jačenja – Zapjevajmo kako su nas učili za odraslene“, ki se odvija u okviru programa ERASMUS+ unutar ključne aktivnosti KA2 – područje obrazovanja odraslenih. Prvi sastanak bio je u Kastvu u Hrvatskoj, a drugi u Devinskom Novom Selu u Slovačkoj, dokle se je na treće putovalo u Austriju. U cijelom programu, ki dura čez dvajset misec, a začeo se je 15. februara ovoga ljeta, polag Udruge Kanat – Kastav sa sekcijama Muška i Ženska klapa „Kastav“ (Hrvatska), ka je ujedno i koordinator i voditelj projekta, sudjeluju još i sljedeći partneri: Kulturno društvo „Čemba“ sa sekcijom Klapa „Dičaki“ (Austrija), Undansko hrvatsko društvo sa sekcijom Ženska vokalna skupina „Biseri“ (Ugarska), Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj sa sekcijama Muška klapa „Ravnica“ i Ženska klapa „Rožica“ (Slovačka) i Društvo Klapa „Mali grad Kamnik“ sa sekcijom Muška klapa „Mali grad“ (Slovenija).

Projekt je inicirao peljač Klapa „Dičaki“ Andreas Benčić, a koordinator je dirigent klapov iz Kastav, operni pjevač Saša Matovina. Cilj je djelatnih sastanaka najprlje izdavanje „Priručnika za učenje tradicijskoga pjevanja“. Predstavnici svih partnerskih organizacij izvestit će međusobno o aktivnosti i obavljenom djelu na pisanju poglavlja Priručnika za ke je pojedini partner zadužen. Pri tom predvidjeno je obavezno predstavljanje poglavlja u pisanom obliku od strane svakoga partnera kako bi se mogle dati primjedbe, predlogi i sugestije. Priručnik je naminjen za klappe, odnosno za peljače klapov, a najviše će morebit pomoći novoutemeljenim klapam. Partnersko spravišće završeno je u nedilju 16. oktobra u Čembi s nastupom svih nazočnih:

Sabina Balogh i Nikolett Gati, pjevačice ŽVS-a „Biseri“ iz Unde, u društvu jačkara iz Kastva Valtera Simčića

Muške klappe „Kastav“ pri svetoj maši u 10 uri ter samostalnim koncertom Ženske i Muške klappe „Kastav“ u 11 uri ter potom sa slobodnim pjevanjem zastupnikov partnerskih klapov ovoga projekta. Novi načelnik Čembe Bernhard Herics zahvalio je Klapi „Dičaki“ za organizaciju i osobito pri klapa iz drugih zemalj s riči: „Ne bi mi mogli napraviti lipši dar na prvi vikend u mojoj novoj funkciji kot načelnik.“ Kako je rekla peljača ŽVS-a „Biseri“ iz Unde Sabina Balogh, jako su se veselili pred dvimi ljeti kad je je poiskao Andreas Benčić i pitao bi li imali želju sudjelovati u Erasmus projektu ki ima težišće klapskoga pjevanja. „Nismo se čuda premišljavale kad naša klapa ‘Biseri’ od početka jači ovakove pjesme. U ovom projektu imamo mogućnost da se razvija naša tehnika klapskoga jačenja i da se kroz ov projekt bolje upoznamo. U ovi zadnji dvi ljeti jako smo čutile da tribamo nove impulze, novu motivaciju i susrete. U projektu zvana nas sudjeluju kotrigi Klappe ‘Dičaki’, Klappe ‘Ravnica’ i Klappe ‘Rožica’, ke poznamo jur ljeta dugo, kad smo skupa sudjelovali na koncertu zbora ‘Pax et bonum’. Ovo poznanstvo i suradnju znamo sad kroz zajedničko djelovanje učvrstiti“, dodala je još undanska dirigentica ŽVS-a „Biseri“.

Tiho
Foto: Eržika Pezenhoffer i Slobodan Stefanović

Na djelatnom sastanku

Sjednica županijske hrvatske samouprave u Santovu

Već prema tradiciji i ove je godine redovita izmještena sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije održana u Santovu 19. listopada. Uz vijećnike županijske samouprave koji su se odazvali u potpunom broju sjednici su nazočili i stalno pozvani gosti – bački zastupnici Hrvatske državne samouprave i novinar našeg tjednika. Nakon jednoglasno prihvaćena dnevnog reda vijećnici su usvojili odluku o pregrupiranju među stavkama proračuna za 2022. godinu. U nastavku je predsjednik Joso Šibalin izvijestio nazočne o događajima između dviju sjednica i o priredbama koje su ostvarene u suorganizaciji ili uz potporu županijske hrvatske samouprave kao što su: hodočašće bačkih Hrvata u Santovo, Bačinsko proštenje, susret rackih Hrvata na Danima paprike u Kalači, berberna svečanost bačkih Hrvata u Santovu, Susret pjevačkih zborova u Kaćmaru, predavanje dr. Dinka Šokčevića u Baji o Hrvatima u Mađarskoj i javna tribina županijske samouprave. Nadalje, Županijsko vijeće dodijelilo je potporu za priredbe od regionalnog

značaja, za Susret pjevačkih zborova u Kaćmaru, emitiranje promidžbenih filmova o popisu pučanstva u Baji i IX. državni tamburaški festival u Dušniku. Osim toga, Županijsko vijeće donijelo je i odluku o podupiranju kulturne priredbe u povodu obilježavanja 50. obljetnice KUD-a „Bunjevačka zlatna grana” u Baji. Uz to prihvaćene su i odluke o predaji natječaja za kulturne sadržaje, za Županijski susret hrvatskih učenika u Baćinu i hodočašće bačkih Hrvata u Santovo 2023. godine. Na kraju još je bilo riječi o aktualnim pitanjima: popisu stanovništva u bačkim naseljima, državnom Danu Hrvata u Martincima i drugim priredbama koje će se ostvariti do kraja ove kalendarske godine.

S. B.

Tradicionalni Susret hrvatskih pjevačkih zborova u Kaćmaru

Hrvatska samouprava Kaćmara 8. listopada organizirala je već tradicionalni „Susret hrvatskih pjevačkih zborova”. Na 4. susretu održanu u mjesnom Kulturnom domu sudjelovali su pjevački zborovi iz Aljmaša, Baćina, Dušnoka, Harkanja, Kalače, Velike (Hrvatska) i Kaćmara, koji su se predstavili izvornim i hrvatskim narodnim pjesmama.

Kako nam je kazala predsjednica Hrvatske samouprave Teza Vujkov Balazsics, na kraju se predstavio i pjevački zbor kaćmarskih umirovljenika. Usljedio je zajednički ručak i druženje, a sudionike su zabavljali orkestri iz prijateljskog naselja Velike i Harkanja. Onda je zahvalila svim zborovima, voditeljima i orkestrima na odazivu i druženju. Pri tome je dodala kako je priredba osim uz vlastita sredstva ostvarena uz materijalnu potporu Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Susret je završen zajedničkim ručkom i druženjem sudionika.

S. B.

Proširena sjednica Hrvatskog povjerenstva Pečuške biskupije

Dana 13. rujna održana je proširena sjednica Hrvatskog povjerenstva Pečuške biskupije s ciljem razmatranja programa i događanja do kraja 2022. godine te određivanja glavnih smjernica za sljedeću godinu.

Nazočne je pozdravio biskupski povjerenik vlč. Ladislav Bačmai: predsjednicu Udruge baranjskih Hrvata Marijanu Balatinac, članicu Vjerskog odbora HDS-a Lillu Trubić, voditeljicu pjevačkog zbora Mariju Bošnjak, vjeroučiteljicu pečuškog školskog središta Ágnes Tomola, organizatoricu pečuških misnih slavlja na hrvatskom jeziku Vesnu Velin te na koncu uže članstvo – Andreju Kollár, Ákosa Kollára i Milicu Klaić Tarađiju. Na zasjedanju se razgovaralo o misnim slavljinama i svetkovinama do kraja godine, pa između ostalog i o promociji nosača zvuka „Čuj nas, Majko“. Razgovaralo se i o misijskom danu pečuške Župe svetog pape Ivana Pavla II., kad će se između ostalog predstaviti hrvatska zajednica te župe, a to su uglavnom vjernici iz Kukinja. U suradnji s Klubom Augusta Šenoae određen je dan adventske mise i koncerta u pečuškoj katedrali: to će biti u petak 9. prosinca s početkom u 17 sati. Planira se pozvati propovjednik te pjevački zbor iz Đakova. Već se zna da će na Badnjak u džamiji i ove godine biti održana predbožićna misa, kao i tradicionalna tamburaška misa na drugi dan Božića. Sljedeće godine osim uobičajenih programa pokušat će se organizirati društvo za moljenje krunice, o čemu će se detaljno obavijestiti molitelji, a kao kruna tog pokušaja održat će se hrvatski hodočasnički dan koji se vezuje uz blagdan Gospe od Krunice, a to je 7. listopada. Prvo takvo hodočašće bit će, prema planovima, u Kemedu 7. listopada 2023. godine, a lokacije će se narednih godina mijenjati. Postoji želja da se nastavi zajednič-

ko pjevanje potaknuto izdanjem ranije spomenutog nosača zvuka, a obnovio bi se i korizmeni igrokaz „Poslušajte, braćo mila“. U planu je rada povjerenstva i sustavno obavješavanje javnosti o njegovoj djelatnosti.

Milica Klaić Tarađija

Ludbrežani u Pečuhu

Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu organizirao je koncert Mješovitog pjevačkog zbora „Podravina“ iz Ludbrega i Tamburaškog sastava „Biser“ u sklopu niza programa obilježavanja 30. godišnjice priznanja RH koji se provodi tijekom ove godine. Koncert je održan 23. rujna 2022. godine u Hrvatskom kazalištu u Pečuhu.

Koncert je ostvaren uz potporu Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske, Grada Ludbrega i Turističke zajednice grada Ludbrega. Uz mješoviti zbor i orkestar nastupile su mezzosopranistica Anđela Gladović Nedić uz klavirsku pratnju Ane Šercer. Nastup zbora klavirskom pratnjom i dirigiranjem pomogla je umjetnička voditeljica zbora Sanja Štefan. Voditeljica Tamburaškog sastava „Biseri“ bila je Nevenka Pandža, a glasom nas je očarala ne samo ona nego i solopjevač Stjepan Martinčević. Nazočne je prigodnim riječima pozdravio generalni konzul Drago Horvat naglasivši kako se koncert ostvaruje u sklopu projekta obilježavanja 30. obljetnice uspostave diplomatskih odnosa Republike Hrvatske i Mađarske. Zbor koji je osnovan davne 1879. godine kratko su predstavile voditeljica Jasmina Bačani i tajnica zbora Katarina Kišiček.

Branka Pavić Blažetin

Tamburica ih veže već dva desetljeća

Čini se da je onomad ime Tamburaškog sastava „Sumartonski lepi dečki” upalilo jer su svi njegovi bivši i sadašnji članovi našli djevojke, a mnogi su od njih već zaplovili i bračnim vodama, utemeljili obitelj. Dva su desetljeća prošla otkad su dječaci iz Sumartona prvi put zatrzali tamburaške žice, dobili prve žuljeve na prstima od vježbanja, a danas je njihovo ime poznato po cijeloj zemlji i izvan njezinih granica. Članovi Tamburaškog sastava „Sumartonski lepi dečki” bili su prvi tamburaši u pomurskoj regiji, u kojoj puhačka glazba ima tradiciju. Pojavljivanjem zabavnih tamburaških sastava u Hrvatskoj tamburica je postala sve popularnija i u krugu mladih Hrvata u Mađarskoj. Nakon sumartonskih tamburaša redom su se utemeljivali tamburaški sastavi u Pomurju. U Velikoj Kaniži, Keresuru i Serdahelu sviranje tambure poučava se i u osnovnim školama. U sadašnjem sastavu „Sumartonskih lepih dečki” sviraju Danijel Đuric (voditelj, svira basprim), David Hason (vokal), Laci Rodek (vokal i basprim), Stjepan Turul (kontra), Milan Đuric (basprim) i Marcell Tanai (bas). Ta nerazdvojiva šestorica za svoje doživotno prijateljstvo mogu zahvaliti upravo instrumentima, koji ih iz godine u godinu vraćaju njihovim hrvatskim korijenima. Unatoč poteškoćama zbog egzistencijalnih i obiteljskih obveza „Sumartonski lepi dečki” još uvijek postoje, makar rjeđe nastupaju, i trude se okupiti što je češće moguće kako bi održali dosadašnju razinu.

Sumartonski tamburaši započeli su svirati 2002. godine s mladim učiteljem glazbene umjetnosti Zsoltom Trojkóom (danas ravnatelj osnovne škole u Serdahelu), koji ni sam nije znao svirati tamburu nego samo gitaru, ali je na inicijativu predsjednika KUD-a „Sumarton” Jože Đurica i tadašnjeg načelnika Sumartona Lajoša Vlašića uzeo u ruke bisernicu, pa i druge instrumente, i sam se usavršio. Tako je pokrenuta tamburaška glazba u Pomurju. U početku su bile samo dvije bisernice i unajmljena glazbala, a zatim su postu-

još djeci) dao nekoliko poduka Tibor Kedves iz Starina. Prvi nastupi bili su u Sumartonu pa postupno u okolnim mjestima. Tamburaši su se mnogo razvijali u kampovima u rodnom mjestu, Šopronu, Orfúu i na drugim mjestima. Tijekom dvadeset godina mnogo toga se promijenilo, u početku su uglavnom svirali narodne *popevke*, nastupali su na smotrama narodnih pjesama, na Međimurskoj popevki, susretu zborova, pratili su sumartonske plesače i pjevački zbor, ali kako su počeli sazrijevati, prisegnuli su za hrvat-

Sadašnji sastav „Sumartonski lepi dečki”

pno kupljena i druga, u sklopu Europskog programa IPA. Tako je utemeljen prvi sastav od šest svirača: Zsolt Trojkó (voditelj), David Hason, Zoltán Marosi, Petar Vlašić, Lajoš Vlašić mlađi i Károly Tímár. Od tog sastava do danas ostao je samo pjevač David. Naime, mnogi koji su diplomirali u raznim gradovima našli su posao tamo i više nisu imali vremena za probe i nastupe. Inače, neki i iz današnjeg sastava žive u Budimpešti, neki u Pečuhu ili u Đuru, gdje živi pjevač David.

„Nije lako uskladiti probe, posao i privatni život. Svi smo na sve strane i zbog toga često nastaju problemi što se tiče proba i nastupa, ali nekako ipak uspijevamo to riješiti iako nismo aktivni kao prije. Jednostavno nitko od nas ne može ni bez tambure ni bez prijateljstva. Tijekom dvadeset godina to se uvuklo pod našu kožu i borimo se da to tako i ostane. Iza nas je već kratka povijest i drago nam je da i u drugim naseljima idu našim stopama i da nas još uvijek zovu na nastupe”, rekao je David, koji je od samih početaka u sastavu, i prisjetio se onih proba kad je u početku sumartonskim tamburašima (tad

Trenutak za pjesmu

Waiting-List

napisao bih pjesmu, ona neće mene za svoga, ona sada traži nekoga tko će nešto puno veće moći joj dati za sve njene draži

nego ja, jezik otmjeniji hoće nego je ovaj što joj lomi zube kao da jede kamen a ne voće iz vrta gdje se drugi lijepo ljube

francuski, filmski, hoće bolji rating i tiraž, želi vidjet svijeta, poći na kružno putovanje, mlada

ona je, ja sam još na istoj waiting listi, ovakav kakav jesam sada pisao bih je, ona neće: šteta!

Luko Paljetak

Prvi sastav tamburaša

Na ovogodišnjem festivalu u Sumartonu

skom zabavnom glazbom. Tad se uključio u sastav i Stjepan Turul, jedini član iz Serdahela, no kako kažu sumartonski članovi, on je počasni Sumartovac.

„Tamburu sam počeo svirati u hrvatskoj gimnaziji u Pečuhu. Budući da sam pohađao i glazbenu školu, dosta sam brzo svladao instrument. Laci (Rodek) i ja išli smo u isti razred u osnovnoj školi, pa me zvao da odem svirati s njim i tako sam postao član sastava. Volim njihovo društvo i, kad god smo skupa, osjećamo se dobro. Sad već svatko ima i poslovne i obiteljske brige, pa se teže organiziramo, ali nakon mjesec dana svi osjećamo da nam je potrebno društvo, glazba, naša tamburaška glazba jer se uz nju možemo kao društvo opustiti i uz nju osjećamo da smo ekipa”, rekao je Stjepan.

U svojem dnevniku povijesti tamburaši imaju mnoštvo nastupa počevši od vlastite regije do Ljubljane, Zagreba, Budimpešte, pa čak i Jadranskog mora. Nastupali su u Sportskoj areni u Budimpešti, na Festivalu „Kre Mure i Drave”, imali turneje na Balatonu, svirali u Crikvenici, Novom Vinodolskom, proslavili Novu godinu koncertom u Prelogu, svirali na svadbama, balovima, bili su na snimanju u radijskoj postaji Studio M-a u Prelogu te imali brojna manja gostovanja. Sastav ima i svoje originalne tamburaške pjesme koje su im napisali muzičari Martin Srpak i Zoltán Barat. Dobitnici su raznih priznanja, ali, kako kažu, najveće im je priznanje kad publika plješće ili pleše dok oni sviraju. Pandemija je djelovanje sastava malo zaustavila. Za vrijeme *lockdowna* nije se vježbalo zajedno. Članovi su kod kuće uzeli u ruke tamburu i vježbali pojedinačno, no voditelj sastava Danijel Đuric kaže da se to ne može usporediti sa zajedničkim probama. Inače, on svira tamburicu od drugog razreda osnovne škole, a u sastavu je već dvanaest godina. Čini se da

Voditelj sastava

ne može bez svojih hrvatskih, pomurskih korijena. Naime, svoje pečuško prebivalište od sljedeće godine mijenja na Sumartonu. Budući da je predstavnik jedne hrvatske tvrtke u Mađarskoj, njegovo radno mjesto nije prostorno vezano. On putuje

po cijeloj zemlji, a sa suprugom želi se skrasiti u rodnom Sumartonu. I drugi bi se tamburaši voljeli vratiti, tako su se izjasnili, no zasad ne mogu u blizini pronaći radno mjesto u svojoj struci.

„Vrlo volim svoje rodno mjesto, ovdje su mi prijatelji, blizu je Hrvatska (ako trebam putovati u predstavništvo firme), igram i nogomet u sumartonskom klubu, a i mojoj se supruzi također sviđa pomurski kraj. Oboje smatramo da je područje idealno mjesto za podizanje obitelji. Možda ćemo se ovako moći češće sastajati i s tamburašima jer će već dva člana sastava stanoviti u Sumartonu”, nasmiješio se voditelj i dodao kako se nada da će članovi uvijek ostaviti malo vremena za tamburu i da će „Sumartonski lepi dečki” s kvalitetnom tamburaškom glazbom još dugo ostati zajedno – isto onako kako se u jednoj pjesmi pjeva: „Sa tamburom drvenom, I sa mojom voljenom, Stotinu proživjet ću, Bog nam dao sreću.” Neka bude tako i neka se širi hrvatska tamburaška glazba preko koje mnogi mladi mogu zavoljeti i hrvatsku kulturu i hrvatski jezik. *Beta*

Sastav s deset članova, 2011. godina

Izslanstvo Općine Donji Kraljevec u Budimpešti

U XV. okrugu u Budimpešti u Uredu gradonačelnice održao se međunarodni sastanak gradonačelnika Donjeg Kraljevca i XV. okruga. Tom je sastanku kumovao predsjednik hrvatske Samouprave XV. okruga Stjepan Kuzma, koji je bio i glavni inicijator te međunarodne suradnje dvaju gradonačelnika.

„Potpisali smo sporazum 2004. godine u kojemu je sudjelovao Sumarton, naša samouprava i Općina Donji Kraljevec. Na tim temeljima već osamnaest godina organiziramo uzajamne priredbe i programe na razini sporta, kulture itd.“, rekao nam je Stjepan Kuzma.

Nazočne su na sastanku pozdravili načelnica XV. okruga Angéla Cserdiné Németh, načelnik Općine Donji Kraljevec

Miljenko Horvat, zastupnik XV. okruga u Parlamentu Balázs Barkóczy, predsjednik Hrvatske samouprave XV. okruga Stjepan Kuzma, gradonačelnik grada Obervellach-a iz Austrije Arnold Klammer i dogradonačelnik grada Toplița (mađ. Maroshévíz) iz Rumunjske Attila Béla Bodor.

„Mi nismo samo suradnici nego i prijatelji. Tako bolje rješavamo zajedničke probleme i zadaće koje smo postavili kao

cilj. Naša općina ima 80 000 ljudi, općina Donji Kraljevec 4500. Razmjenjujemo ideje, programe, imamo jednu izvrsnu suradnju. Moram istaknuti da bez Hrvatske samouprave XV. okruga to ne bismo mogli postići“, govorila je načelnica XV. okruga Angéla Cserdiné Németh. Načelnik Općine Donji Kraljevec Miljenko Horvat rekao nam je: „Već se godinama u Budimpešti nalazimo s prijateljima. Uvijek se ugodno osjećamo ovdje, naročito u XV. okrugu, gdje se osjećamo kao da smo došli kući. Suradnja je godinama rasla i mogu slobodno reći da je na izvrsnom nivou. Prije korone svaki smo mjesec imali susrete, a onda se to sve zaustavilo. Svakako se nadam da ćemo opet imati te mjesečne susrete. Program je odličan i ovaj put, upoznali smo se s novim članovima prijateljskih gradova i tako se uspostavlja jedna nova suradnja.“ Tom je prigodom uspostavljena još jedna suradnja, i to između Općine Donji Kraljevec i Toplița (Rumunjska).

Neda Maretić

„Ti si svjedok“

„Ti si svjedok“ naslov je knjige koju je sam autor Zlatko Krznarić predstavio u budimpeštanskoj crkvi Rana sv. Franje na poziv Hrvatske katoličke zajednice u Budimpešti i Hrvatske samouprave VII. i XV. okruga.

Taj naslov nosi u sebi širinu koja se odnosi na svakog čovjeka jer, kao što Krznarić kaže, svaki je ljudski život jedna unikatna i originalna priča. Razlika je ta da je on bio na neobičan način potaknut na to da dio svoje priče stavi na papir.

„U vezi knjige mogu reći da je Bog uistinu čudesan. Jedan dan kad sam sjedio u crkvi, pitao sam se 'Bože, što mogu činiti za tebe?' i čuo sam taj unutarnji glas koji je rekao da napišem knjigu. Prvo sam imao izgovore da ja to ne mogu jer nisam pisac, ali poslije toga učinio sam prve korake i, evo, danas imamo tu knjigu. Božji je glas bio toliko jak u meni da nisam posustao. Ja nisam ni imao toliko vremena, pa su to pisala moja djeca. Ja vozim kamione, pa sam im diktirao, a oni su bilježili na računalu. Važno je imati nadu, optimizam i samopouzdanje u životu, ali još je važnije znati da u svim našim padovima nikada nismo sami“, rekao je za kraj Krznarić i dodao: „Moja je poruka preko knjige ta da se ljudi ne bi trebali bojati izazova, da su naše kušnje i padovi naše blago na kojima možemo učiti i zajedništvo čovjeka i Boga. Ako čovjek kroz poteškoće ide s Bogom, uvijek ima nadu i to je ono oružje koje nam uvijek treba kad smo slabi. To je najvažnija poruka čovjeku današnjice, koji se jednostavno udaljuje od Boga, a On je itekako tu za nas.“

Zlatko Krznarić po struci je vozač. Oženjen je i sa suprugom Sandrom otac je petero djece: trojice sinova i dviju kćeri.

Neda Maretić

20 ljet Bizonjski tamburaši

Kako je brzo i skoro nevidljivo odletilo ovo vrijeme, a mi još pametimo kako su još mladi Bizonjci skupastali da probuju svoju moć i talentiranost pred dvajsetimi ljeti. Na početku Orsolya Ambruš i Štefan Radak riktali su vježbe, a mladju generaciju naučila je na ljubav hrvatske glazbe i tambure Aliz Radić-Szabó. Ovde je jako važna bila pomoć mjesne Hrvatske samouprave, ka je i instrumente kupila, a partnerska Općina Šenkovec takaj je potpomagala s tamburami mlade svirače.

Sadašnji tamburaši zbog akustike crikve izbrali su mjesto za svoj koncert ki je 22. oktobra u subotu durao otprilike jednu uru. Zaglušale su se domaće narodne jačke, neke ugarske obljubljenе pjesme i šla-

Joško Tolnai prikazuje spomenicu Orsolyi Ambruš

geri iz matične nam zemlje. Jubilarnom koncertu napravljena je i knjižica za skupno jačenje, a svirki su se priključili i domači školarci dvojezične škole kih uči Éva Juhász-Deák. Kako je rečeno, od početnoga sastava četirmi su ostali, a danas su

Nastup kod partnerske općine u Šenkovcu 2008. ljeta

sve skupa desetimi. Njih danas posebno privlači hrvatska glazba, dobro i oduševljeno društvo i beskrajna ljubav prema sviranju. Tokom minulih ljet tamburaši su gledali i na mladji naraščaj ter su trinaest dice očarali s ljubavlju tamburaške glazbe, ka su ostala kraće ali duglje vrime svirati. Za pandemijom sad se nanovič najdu svaki tajedan na probi, ka dura još i dvi ure dugo. Svenek imaju neki cilj što je skupa veže. Plan je za dojdudće ljeto snimanje prve CD-ploče u čast okrugloga

jubileja. „Glazba je velika stvar. Izmine ti volju, stvara spominke, more ti preobrnuti žitak”, citirala je moderatorica programa Renata Novak-Tóth, ka je predstavljajući slavjenike istkanula da su Bizonjski tamburaši odnesli dobar glas sela i van granic: u Slovačku i Hrvatsku, a gustokrat nastupaju i u Ugarskoj, ne samo na hrvatski priredba. Najčvršći je kontakt s partnerskim selom u Šenkovcu, skoro da i nij' ljeta kad se ne najdu s tamošnjimi prijateljima. U septembru ovoga ljeta i Bizonjski tamburaši zašli su u škrinju vridnosti ovoga kraja. Kako je rekla Orsolya Ambruš, koncert im je služio na posebno veselje i zato što nisu samo došli domaći ljudi nego i prijatelji i poštovatelji hrvatske glazbe iz Staroga Grada i Kemlje. U ime županijske Hrvatske samouprave jubilarom gratulirao je Joško Tolnai, a u ime Sesoske samouprave dobre želje tumačile su načelnica Erika Márkus i zastupnica Klauđija Radić-Šmatović. Dar mjesne Hrvatske samouprave prikdao je predsjednik Robert Kammerhoffer u društvu Renate Novak-Tóth.

Sretan vam rođendan, Bizonjski tamburaši, neka se još dugo čuje hrvatski glas i tambura i u vašem naselju!

Tiho

Foto: Attila Horváth i Bizonjski tamburaši

Jubilari na privatnom svečevanju

Pavo Gadanji – život, glazba i zanat seoskog majstora

Pavo Gadanji rođen je 31. ožujka 1932. u Novom Selu. Njegov otac Josip Gorjanac, kako bi pridobio stolarsku majstorsku diplomu i time mogao otvoriti svoju stolarsku radnju, mađarizira obiteljsko prezime Gorjanac u Gadányi. Tako će mali Pavo dobiti ovo promijenjeno prezime. Zbog očeve rane smrti odgojila ga je majka. Bio je jedinac. Pavo Gadanji osim očeva sluha i naklonjenosti glazbi (otac je svirao „tambure dugog vrata“, tj. samicu) naslijedio je i njegovu stolarsku i bačvarsku radionicu te nije slučajno da se i sam izučio za stolara. Kao stolarski šegrt radio je kod majstora u Šeljenu, gdje je stekao znanje i vještinu, a poslije je postao samostalni stolar.

Pavo Gadanji sa svojim vršnjacima iz Novog Sela organizira tamburaški sastav još 1950-ih godina, za koji sam izrađuje tamburaške instrumente od basa do biserice. Nažalost, primjerci tih tambura nisu sačuvani. Taj je tamburaški sastav svirao svake nedjelje u lokalnoj krčmi i na nekim drugim zabavama. Godine 1956. orkestar napušta njihov primaš jer u postrevolucijskom iseljničkom valu napušta Mađarsku i odlazi u Sjedinjene Američke Države. Tad se u Gadanjiu budi interes za glazbalu koje je uz još nekoliko podravskih dudaša svirao njegov susjed Pavo Kovač, čuveni dudaš iz Novog Sela. Početkom 1960-ih godina izrađuje svoje prve dude i počinje proizvoditi i neke druge instrumente posljednjim aktivnim dudašima uže i šire okolice. Tako je od njega kupio instrument i Jozo Arđai iz Križevca ili Đuro Kókényi (rođ. Tarađija) i Marcika Kovač, svirači iz Kukinja, čak i Pero Brođanac iz Budakovca u Hrvatskoj (tad još Jugoslavija). Od kraja 1970-ih zahvaljujući mlađoj generaciji koja je pokazala interes prema seoskoj glazbenoj tradiciji, uglavnom u okviru mađarskog pokreta plesnih kuća (*táncházmozgalom*), raste interes prema njegovim dudama, koje se pojavljuju u glazbenom repertoaru pojedinih orkestara („Vizin“, „Vujičić“) te u plesnim izvedbama pojedinih KUD-ova („Baranja“ ili „Tanac“ iz Pečuha).

Za vrijeme svojeg aktivnog života Pavo Gadanji radio je na više radnih mjesta – Vodoopskrba Pečuh, Poljoprivredna zadru-

Pavo Gadanji u svojoj radionici

ga Novog Sela i dr. – a na kraju postao je privatnikom koji se najvećim dijelom bavio vrtlarstvom, uzgojem povrća i cvijeća. U svojem djelovanju uspio je iskoristiti svu nadarenost što je od Boga dobio. Sam je napravio runjač, gater pilu za raspiljivanje stabla. Popravljao je kombajne i traktore čak i cijeloj rodbini. Od metalnog je otpada sam složio prikolicu ili bager za tovarenje gnojiva. Većim je dijelom vlastoručno napravio tokarski stroj za metal. Održavao je 6 do 7 velikih plastenika i izgradio sustav za navodnjavanje i grijanje.

Tih je godina (1980-ih i 1990-ih) bio dovoljno slobodan, iako uvijek zauzet poslom, pa se mogao baviti i izradom i popravkom stolarskih proizvoda (uglavnom stolica, stolova, prozora i vrata za lokalno stanovništvo). I izrada se duda u njegovu životu može ubrojiti u spomenute drvodjeljske aktivnosti kojima se bavio u slobodno vrijeme. Kao stolar imao je veću zalihu materijala, koji je oduvijek sakupljao. U jednom

je čardaku držao veći dio drva za sušenje od kojih je pravio dude. Tu su u daskama odležale šljive, klenovina, jasen, kruške, jabuke, orah, trešnje i sav ostali materijal koji je upotrebljavao pri izradi duda. Od 1990-ih godina, zahvaljujući osamostaljenju Hrvatske, raste potražnja za njegovim instrumentima, uglavnom zbog ponovnog otkrića lokalnih vrijednosti i posebnosti u panonskom dijelu Hrvatske (u Hrvatskoj su posljednji izrađivači ovih duda preminuli još prije 1960-ih godina). Zahvaljujući tim godinama broj izrađenih duda raste. Majstor Gadanji izradio je sveukupno od 60 do 70 komada kompletnih instrumenata, a uz to je i popravljao i upotpunjavao svoje stare instrumente te proizvode nekadašnjih starijih majstora.

Osim što je bio vrsni izrađivač, Pavo Gadanji bio je i cijenjeni svirač, pa je od 1960-ih godina neizbrojivo puta sudjelovao u programu lokalnih i drugih regionalnih KUD-ova i svagdje bio zapažen, ne samo zbog svojeg posebnog instrumenta nego zahvaljujući i svojem entuzijazmu, vedrini i veseloj šaljivoj pojavi. Godine 2011. dobio je za svoju sviračku, glazbarsku djelatnost najistaknutije priznanje u Mađarskoj na polju tradicionalne baštine – odlikovanje „Majstor narodne umjetnosti“ (Népművész Mestere).

Andor Végh

Pavo Gadanji sa suprugom i autorom ovog napisa

Mala stranica

Putevima naše hrvatske kulture

Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ u Serdahelu u sklopu Pomurskih jesenskih književnih dana iz godine u godinu raspisuje natječaj za učenike hrvatskih škola kako bi promicala očuvanje hrvatskog jezika i kulture među mladim naraštajima hrvatske zajednice. Tijekom više godina bilo je literarnih, likovnih, foto-natječaja i sakupljčkih radova vezanih uz književnost, povijest, glazbu, sakralnu i drugu kulturu Hrvata u Mađarskoj. Samouprava je ove godine raspisala natječaj za izradu društvenih igara na temu „Putevima naše hrvatske kulture“.

Učenici su dobili zadatak da izrade društvenu igru u kojoj obrađuju hrvatsku kulturu svojeg zavičaja. Trebalo je raditi po razrednim zajednicama, naime i kultura se najlakše čuva u zajednici. Pristiglo je osam društvenih igara iz osnovnih škola u Keresturu i Serdahelu. Učenici su bili vrlo kreativni. Neki su izradili pamtilicu, domino i parove, neki karte za kartašku igru Crni Petar, neki pravu društvenu igru. Obradili su razne teme: poznavanje pomurskih popevki, narodnu nošnju, putovanje kroz Pomurje sa znamenitostima, pisanice, netko je pokupio općenito sve što se veže uz hrvatsku kulturu. Toliko su kreativno pripremljene igre da je svaki rad podjednako nagrađen s društvenom igrom. Nagrade su dodijeljene sljedećim razredima Osnovne škole „Nikola Zrinski“ iz Kerestura: učenicima 3. razreda koji su napravili karte za pamtilicu, učenicima 5. razreda za društvenu igru „Putovanje po

Učenici 3. razreda serdahelske osnovne škole s nagradom

Učenici 5. i 7. razreda keresturske osnovne škole s nagradama

Učenici 4. razreda serdahelske osnovne škole s nagradom

Učenici 5. razreda serdahelske osnovne škole s nagradom

Pomurju” te učenicima 7. razreda za izradu karata za Crni Petar, na kojima su oslikani tradicionalni uzorci pisanica.

Učenici Osnovne škole „Katarina Zrinski“ u Serdahelu također su bili vrlo vješti i kreativni. Neki razredi izradili su i više igračaka, a oni su za trud posebno nagrađeni i s jednom loptom. Učenici 3. razreda napravili su Brojalice, „Potraži nastavak izreka“ (domino) i izradili kocku „Upoznaj se s grbovima pomurskih naselja“, učenici 4. razreda napravili su traženje parova kajkavskih popevki, a učenici 5. razreda napravili su dvije igre – društvenu igru o narodnoj nošnji te traženje slika i riječi po parovima s temom narodne nošnje.

Beta

Hrvatski dan u Petribi

U organizaciji petripske Hrvatske samouprave 24. rujna u Petribi je priređen Hrvatski dan na kojem su prisustvovali i gosti iz Hrvatske – članovi Kulturno-umjetničkog društva „Katruže“ iz Ivanovca. U povodu Hrvatskog dana posvećen je spomenik Milenija (koji je dala obnoviti Hrvatska samouprava) te održan bogat kulturni program uz sudjelovanje Pjevačkog zbora „Petripske ružice“, Ženskog pjevačkog zbora iz Mlinaraca, Tamburaškog sastava „Pomurske žice“ iz Serdahela i KUD-a „Katruže“ iz Ivanovca.

Hrvatska samouprava Petribe početkom jeseni svake godine priređuje Hrvatski dan želeći njime istaći da u selu još žive pripadnici hrvatske narodnosti iako se njihov broj iz godine u godinu smanjuje. U tom malom pomurskom mjestu sa svega 400 žitelja prije 11 godina na popisu stanovništva pripadnicima hrvatske narodnosti izjasnilo se svega 32 mještana, no nezanimariva je brojka onih koji su naznačili da u obitelji rabe hrvatski jezik (102). Kako u mjestu već više desetljeća nema ni dječjeg vrtića ni osnovne škole, hrvatski jezik postupno se gubi iz života naselja i samo se ponekad čuje među žiteljima treće dobi. Upravo zbog toga oni se vrlo vesele kad stižu gosti iz Hrvatske, tad u druženju ponovno dođe na vidjelo znanje hrvatskog jezika – možda u početku malo zapinje, ali nakon druženja već se počne tečno razgovarati. U Petribi hrvatsku kulturu čuvaju članice Ženskog pjevačkog zbora „Petripske ružice“ i članovi Hrvatske samouprave koji se trude povremeno prirediti hrvatske programe, hrvatske mise, putovanja u matičnu domovinu, a njeguju i suradnju s KUD-om „Katruže“ iz Ivanovca (Hrvatska). Suradnja traje već tri desetljeća i nema hrvatskih priredaba na kojima njihovi članovi ne bi nazočili, pa je tako bilo i ovaj put. Gosti iz Ivanovca stigli su na svetu misu, gdje su se pomolili za predsjednika te članove koji su preminuli za vrijeme pandemije. Nakon mise slijedilo je posvećenje obnovljenog spomenika u

Sudionici hrvatskog kulturnog programa

Ponovno je potvrđena suradnja Petribe i Ivanovca

Nastup zbora „Petripske ružice“

parku Milenija, a zatim kulturni program na vanjskoj pozornici. Dopredsjednik Hrvatske samouprave József Kuzma svima je zahvalio što su došli na priredbu te rekao kako je glavni cilj priredbe njegovati materinski jezik i hrvatsku kulturu. Dodao je i to da mladi, nažalost, više ne govore hrvatski jezik, ali u kulturne programe rado se uključuju i tomu se raduje i hrvatska samouprava. Na kulturnom programu čule su se mnoge hrvatske popevke u izvedbi Pjevačkog zbora „Petripske ružice“, KUD-a „Katruže“ te zbora iz Mlinaraca, odnosno Tamburaškog sastava „Pomurske žice“ iz Serdahela. Dopredsjednik Hrvatske samouprave József Kuzma i predsjednica KUD-a „Katruže“ Slavica Petković ponovno su potvrdili nastavak suradnje, a sljedeći su tjedan „Petripske ružice“ nastupale na Smotri međimurskih popevaka „Pesmarica naših mamica“ u Ivanovcu.

Beta

Šarolikost boja i okusa na pečuškom Trgu Széchenyi

Dvodnevni programi na glavnom gradskom Trgu Széchenyi 2. i 3. rujna okupili su mnoštvo zainteresiranih. Festival je otvorio gradonačelnik Pečuha Attila Péterffy. On je naglasio kako istaknutom vrijednošću Pečuha smatra njegovu otvorenost, razumijevanje i želju za suradnjom te kako ovaj program pruža osjećaj zajedništva svim njegovim sudionicima, pruža neprocjenjivo iskustvo međusobnog razumijevanja bez obzira na nacionalnost, vjeru ili boju kože – jer svi mi činimo zajednicu i istinski smo jaki tek kad smo zajedno.

Ovo je druga godina da se Narodnosni festival održava na glavnom gradskom trgu. Prema riječima sudionika bio je veoma uspješan. Svih jedanaest narodnosnih samouprava koje djeluju u gradu Pečuhu predstavilo je dio svojih običaja i kulture. Na štandovima mogla su se kušati tradicionalna jela i pića, a na otvorenoj pozornici redali su se brojni izvođači dok su poduzetnici nudili svoje proizvode. Ples, pje-

sma, izložbe... Izvrsnom vinskom pričom predstavila se Turistička zajednica grada Osijeka, a svojim pričama Obiteljsko gospodarstvo meda Simai, Obiteljsko gospodarstvo sira manufaktura Hasic, Podrumarstvo Kovács – Harmat, Retro knjižnica, Europa Direct Baranya... Muzej „Dorotya Kanizsai” iz Mohača nudio je niz kreativnih radionica. Zaposlenica Muzeja Mirjana Bošnjak predstavila je na otvorenoj pozornici hrvatsku narodnu nošnju podravskih Hrvata. Hrvatska samouprava Pečuha pobrinula se za niz pratećih programa i možemo biti više nego zadovoljni našim sveukupnim predstavljanjem u sklopu Festivala, zaključio je predsjednik Hrvatske samouprave Pečuha Stjepan Blažetin. „Osigurali smo i nastup KUD-a 'Tanac' i njegova pratećeg orkestra, a taj nastup oduševio je nazočne”, dodaje. Sve manjine

pobrinule su se za sastave i grupe koji su ih nastupom predstavljali na otvorenoj pozornici. Kod hrvatskog šatora bilo je veoma živo. Okupili su se svi zastupnici Hrvatske samouprave koji su rado odgovarali zainteresiranima na brojna pitanja. Zastupnik Jozo Hari skuhao je izvrstan čobanac, a mogli su se kušati i sir te kolači koje je pripremila njegova supruga Nora. Nije izostala ni izvrсна rakija i dobri liker. Za degustaciju nudila se slanina, kobasice i izvrstan sir.

Branka Pavić Blažetin

Sretan devedeseti rođendan, teta Katicice!

Katica Šajnović Tot (Tóth) pozvala me na proslavu svojeg 90. rođendana. Proslavu je 11. listopada organizirala njezina kći Agi s bližom rodbinom za prijatelje tete Katicice. Rođendanu se priključila i Hrvatska samouprava Kozara i članovi Zbora „Biser”, u kojem je teta Katica dugi niz godina bila aktivna članica. Priključili su se i članovi Umirovljeničkog kluba u Kozaru te brojni rođaci i prijatelji, Hrvati starije dobi.

Katica Šajnović Tot rođena je 10. kolovoza 1932. godine u Kozaru. Majka je dvoje djece – Agike i Marka, baka jedne unuke i prabaka dvoje prauučadi. „Sve me zanima”, reče mi teta Katica, „samo malo teško uzimam zraka”. To je nije spriječilo da zapjeva i zaigra kolo koje se povelu na proslavi rođendana. Svi smo joj čestitali i poželjeli još puno rođendanskih slavlja u krugu obitelji i prijatelja. Sretan Vam devedeseti rođendan, teta Katicice.

Branka Pavić Blažetin

24. Shodišće Gradišćancev u Međugorju

Kulturno i vjersko društvo sv. Cecilija u Sambotelu na čelu s Vincijem Hergovićem ljetos je, po dvoljetnoj pauzi, 24. put organiziralo shodišće u Međugorje. Sve skupa najavili su se četrdeset i trimi iz Unde, Prisike, Žire, Hrvatskoga Židana, Plajgora, Kisega, Sambotela, Narde, Gornjega Četara, ali kako je rekao organizator: „Nažalost, ovo su ljeto falili Petrovišćani“. Prvi dan za naporim putovanjem osigurao je za putnike slobodni program, a drugi je dan već Gradišćance rano jutro našao u skupnoj molitvi na križnom putu na brdu Križevcu. Ta je dan bio još na programu Tihaljina i Široki Brijeg, potom su hodočasnici sudjelovali u molitvi čisla/očenaša i u klanjanju Jezusu u Presvetom Oltarskom Sakramentu. Treći dan, nedilja, zopet se je začeo sa skupnom molitvom, svetom mašom, a nastavio se je križnim putem na brdu Ukazanja. Uvečer je skupna molitva prošla kot i dan prlje. Četvrti dan peljao je naše hodočasnike domom, ali bilo je vrijeme i za stanku kod „Maloga Lurda“ pri svetišću Vepric kraj Makarske, a i na odmorišću Krka pri Gospi od Puta. Kako je glavni organizator Vince Hergović rekao, ovo shodišće važno je za sve njih, za dušu i srce, kad tamo se ujačaju, i ljudi svenek čekaju ovo sa zvanarednim duhovnim sadržajem napunjeno putovanje.

Tiho

Foto: GYULA BEKÉ

KLAPA
Dičaki
CD
PANNONIX
Tamburaški sastav
total LIVE
Treća klapska veza
Gradišće-Hrvatska
ŽIVA | LEBHAFT | ÉLÉNK
Vincjet • Dürnbach
12.11.2022
20:00
ulaz besplatan • Eintritt frei
Gefördert vom Bundeskanzleramt aus Mitteln der Volkgruppenförderung

DANI DOMOVINSKOG
BOJA U GRADIŠĆU

A HORVÁT HONVÉDŐ
HÁBORÚ NAPJAI
2022.11.11-12.

nov. 11 – Sambotel – Szombathely
nov. 12 – Koljnof – Kópháza

Sambotel – Hrvatski Obrazovni Centar Mate Meršić Miloradić
Gosti : Marija Slišković i Ivan Matković Lasta

17:00h

Koljnof – Kulturni dom
Gosti : Marija Slišković i Ivan Matković Lasta
18:00h

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA: Branka Pavić Blažetin (tel. +36 30 396 1852, e-adresa: branka@croatica.hu); NOVINARI: Stipan Balatinac (e-adresa: balatinacz66@gmail.com), Bernadeta Blažetin (e-adresa: beta@croatica.hu), Tímea Horvát (e-adresa: tiho@croatica.hu); RAČUNALNI SLOG: Anna Kondor (e-adresa: nusi.glasnik@gmail.com); LEKTOR: Vjekoslav Blažetin. ADRESA: 1093 Budapest, Lónyay u. 18/b. (tel. +36 30 436 1146, e-adresa: glasnik@croatica.hu) – ZA OSNIVAČA: Savez Hrvata u Mađarskoj. IZDAVAČ: Croatica Nonprofit Kft. RAVNATELJICA: Tímea Šakan-Škrilin. List širi posredstvom Mađarske pošte na osnovi pretplate na žiroračun 11600006-00000000-78637100 (Erste Bank Hungary Zrt.). Pretplata na godinu dana iznosi 9000 Ft. Tjednik se financira iz državnog proračuna Mađarske. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Nonprofit Kft., 1093 Budapest, Lónyay u. 18/b. HU ISSN 1222-1270